

آیین نامه داورى سومین دوره مسابقات قرآنی تلاوت

(رشته های قرأت و حفظ قرآن کریم)

مراحل استانی و کشوری

کمیته فنی ستاد برگزاری مسابقات

سال ۱۳۹۴

مقدمه

بدون شک یکی از ارکان و مؤلفه‌های اصلی برگزاری مسابقات - به ویژه مسابقات شفاهی همچون حفظ و قرائت قرآن کریم - وجود ضوابط و مقررات داوری مسابقات و اعمال دقیق آن به شمار می‌آید. مجموعه حاضر مشتمل بر ضوابط کلی به تفکیک رشته‌های (قرائت) و (حفظ) قرآن کریم و ضوابط داوری (اعطاء یا کسر امتیاز) به تفکیک سرفصل‌های مختلف داوری شامل ضوابط داوری تجوید، وقف و ابتداء، صوت، لحن و صحت حفظ به شرح پیوست می‌باشد. ضمن آن که در رشته قرائت، قاری باید قطعات انتخاب شده را از حفظ قرائت نماید و مسلط به مفاهیم آنها باشد و در رشته حفظ کل، حافظ باید مسلط به مفاهیم ۵ جزء سوم قرآن کریم (اجزاء ۱۱ تا ۱۵) و حافظ ۱۵ جزء باید مسلط به مفاهیم ۳ جزء دوم محفوظات خود باشد.

کلیات رشته قرائت

۱ - امتیاز هریک از بخشهای رشته قرائت به شرح زیر محاسبه می‌گردد.

تجوید (۳۵) - وقف و ابتدا (۱۵) - صوت (۲۰) - لحن (۳۵) - پاسخ به ۳ سوال مفاهیمی (۱۵): جمعاً (۱۲۰)

۲ - حداقل امتیاز لازم برای احراز رتبه‌های اول در رشته قرائت ۱۰۰ از ۱۲۰ می‌باشد. و همچنین قاری باید در بخش مفاهیم حداقل ۵۰ درصد نمره را کسب کرده باشد. یعنی ۷/۵ از ۱۵.

۳ - حداقل امتیاز لازم برای احراز رتبه‌های دوم و سوم در رشته قرائت ۹۵ از ۱۲۰ می‌باشد. و همچنین قاری باید در بخش مفاهیم حداقل ۳۰ درصد نمره را کسب کرده باشد. یعنی ۴/۵ از ۱۵.

۴ - در صورت به تساوی رسیدن دو یا بیش از دو نفر از متسابقین در جمع امتیازات، اولویت در رشته‌های قرائت تحقیق و ترتیل به ترتیب کسب بیشترین امتیاز در تجوید، وقف و ابتدا و لحن می‌باشد.

۵ - مبنای قرائت در مسابقات روایت حفص از عاصم می‌باشد.

۶ - نوبت مسابقه قرائت و همچنین آیات مربوطه براساس قرعه تعیین می‌شود و در صورت عدم حضور متسابق، حداکثر به فاصله یک نفر حذف می‌شود.

۷ - قطعات قرائت که قاری باید به قید قرعه قرائت نماید عبارت است از:

(الف) آیات منتخب رشته قرائت تحقیق (ویژه خواهران بالای ۱۶ سال و برادران زیر ۱۶ سال)

ردیف	نام سوره	شروع آیه	پایان آیه برای مرحله استانی	پایان آیه برای مرحله کشوری
۱	یونس	۲۶	۲۹	۳۱
۲	ابراهیم	۲۸	۳۲	۳۵
۳	ابراهیم	۳۴	۳۷	۴۰
۴	نمل	۷۷	۸۳	۸۶
۵	حج	۵۶	۶۰	۶۲

(ب) آیات منتخب رشته قرائت تحقیق (ویژه برادران بالای ۱۶ سال)

ردیف	نام سوره	شروع آیه	پایان آیه برای مرحله استانی	پایان آیه برای مرحله کشوری
۱	انعام	۳۶	۴۱	۴۴
۲	انعام	۴۸	۵۲	۵۴
۳	انعام	۱۲۷	۱۳۱	۱۳۴
۴	اعراف	۵۷	۶۲	۶۵
۵	انفال	۲۲	۲۶	۲۹

۸- آیات قرائت هر قاری با فاصله قرائت نفر قبل به قید قرعه تعیین می گردد.

۹- با توجه به این که قاری باید قطعه خود را از حفظ قرائت نماید در صورت فراموشی، داور یک کلمه را یادآوری می نماید و به ازای هر (کلمه) یادآوری، ۳ نمره کسر می شود و در صورت یادآوری عبارت، ۴ نمره کسر خواهد شد.

تذکر: کمک در مواردی مانند: وقالوا، یا ایها یک کلمه محسوب میشود.

۱۰- در مورد ترجمه و مفاهیم، از هر قاری بعد از تلاوت ۳ سوال حدود ۱/۵ سطری خواهد شد. یک سوال از قطعه تلاوت شده و دو سوال از قطعات دیگر و هر سوال ۵ نمره خواهد داشت.

۱۱- قاری باید ترجمه و یا مفهوم سوال را بیان نماید.

تذکر ۱: لازم است قاری ترجمه و یا مفهوم محورهای مختلف آیه و یا عبارت حدود ۱/۵ سطری را بگوید.

تذکر ۲: در صورتی که قاری نتواند ترجمه و یا مفهوم عبارت را بصورت کامل بیان کند داور باید به نسبت پاسخگوئی قاری به او امتیاز دهد.

مانند: سوره بقره آیه ۱۵۸

إِنَّ الصِّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطُوفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ

شاکرٌ عَلِيمٌ

إِنَّ	الصِّفَا	وَالْمَرْوَةَ	مِنْ	شَعَائِرِ	اللَّهِ	فَمَنْ	حَجَّ	الْبَيْتَ	أَوْ	اعْتَمَرَ	فَلَا	عَلَيْهِ	أَنْ يَطُوفَ	بِهِمَا
همانا	صفا	و مروه	از	نشانه های(دین)	خدا است	پس هرکه	حج	این خانه کند	یا	عمره گزارد	پس گناهی نیست	بر او	که طواف کند	میان آن دو

وَمَنْ	تَطَوَّعَ	خَيْرًا	فَإِنَّ	اللَّهِ	شَاكِرٌ	عَلِيمٌ
و کسی که	به دلخواه	کار نیکی کند	پس همانا	خدا	سپاس داری	بس داناست

محور های اصلی:

۱- صفا و مروه از شعائر الهی است

۲- حج کردن خانه خدا و عمره

۳- طواف در حج

۴- انجام دادن کارهای خوب از روی میل و رغبت

۵- خداوند سپاس گزار و داناست

در صورتی که شرکت کننده به نکات ۵ گانه فوق به طور کامل و صحیح اشاره کند، کل ۵ نمره را اخذ خواهد کرد، اما اگر هر یک از بخش ۵ گانه فوق را بیان نکند، ۱ نمره از ۵ نمره او کسر و در صورتی که هر بخش را ناقص توضیح دهد، ۰/۵ نمره از ۱ نمره از او کسر خواهد شد.

اگر آیات دیگر دارای ۲ و یا ۳ و یا ۴ بخش اصلی و عمده باشد، نحوه پاسخگویی و امتیازدهی همانند نمونه فوق می باشد. مانند آیه زیر که دارای ۴ محور اصلی و عمده می باشد، هر محور ۱/۲۵ امتیاز دارد و اگر هر موضوع و محور اصلی را ناقص توضیح دهد، نیمی از ۱/۲۵ نمره از او کسر می شود. (یعنی ۰/۶۲)

سوره هود آیه ۱۱۲

فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مَنِ تَابَ مَعَكَ وَ لَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

فَاسْتَقِمْ	كَمَا	أُمِرْتَ	وَ مَنِ	تَابَ	مَعَكَ	وَ لَا تَطْغَوْا	إِنَّهُ	بِمَا	تَعْمَلُونَ	بَصِيرٌ
پس استوار و پایدار باش	چنان که	فرمان یافته ای	و نیز	بازگشتند	با تو (به سوی الله)	و از حد در مگذر	همانا وی	به آنچه	می کنید	بیناست

محور های اصلی:

۱- استقامت در انجام اوامر الهی

۲- همراه بودن با اهل ایمان

۳- طغیان نکردن از دستورات الهی

۴- آگاهی خدا از اعمال انسان ها

۱۲ - مسابقات در مرحله استانی یک مرحله ای می باشد، لیکن در صورت زیاد بودن تعداد شرکت کنندگان با تشخیص هیأت داوران در دو مرحله مقدماتی و نهایی بلامانع می باشد.

۱۳ - تصمیم گیری داوران و ستاد برگزاری مسابقات درباره مطالب پیش بینی نشده با رعایت اصول حاکم بر آئین نامه نافذ می باشد.

کلیات رشته حفظ

نکات مهم:

- ۱- حداقل امتیاز برای احراز رتبه های اول در رشته حفظ ۲۰۰ از ۲۳۰ می باشد. و همچنین حافظ باید در بخش مفاهیم ۵۰ درصد نمره را کسب کرده باشد یعنی ۱۵ از ۳۰.
- ۲- حداقل امتیاز برای احراز رتبه های دوم و سوم در رشته حفظ ۱۹۵ از ۲۳۰ می باشد. و همچنین حافظ باید در بخش مفاهیم ۳۰ درصد نمره را کسب کرده باشد یعنی ۹ از ۳۰.
- ۳- میزان ارائه محفوظات در مسابقه حفظ کل، از هر ۱۰ جزء یک سؤال ۱۵ سطری از روی قرآن های ۶۰۴ صفحه ای (در هر صفحه ۱۵ سطر) خواهد بود.
- ۴- میزان ارائه محفوظات در مسابقه حفظ ۱۵ جزء، از هر ۷/۵ جزء یک سوال ۱۰ سطری خواهد بود.
- ۵- داور رشته صحت حفظ باید حافظ کل قرآن کریم باشد.
- ۶- داوری که هدایت و امتیازدهی شرکت کنندگان حفظ را عهده دار می شود، لازم است تمام شرکت کنندگان را هدایت و نمره دهی نماید.
- ۷- داوران وقف و ابتدا، تجوید، صوت و لحن برای هر یک از سؤالات حافظ، نمره کامل را به صورت جداگانه منظور نموده و نمره نهایی حافظ در هر بخش معدل نمرات مذکور خواهد بود.
- تبصره: در صورت پاسخ ندادن حافظ به یک سوال، امتیاز وی؛ معدل نمرات سوالات پاسخ داده شده خواهد بود.
- ۸- اشتباهات در اعراب، حروف و کلمات، مواردی مانند وصل به سکون یا وقف به حرکت، اشباع یا عدم اشباع کلمات خاص، تبدیل حرکات کوتاه به کشیده و بالعکس، فقط توسط داوران رشته صحت حفظ کسر امتیاز گردیده و داوران رشته تجوید امتیازی از حافظ کسر نخواهند نمود.
- ۹- تکرار آیات یا قسمتی از آن و همچنین مکث بیش از حد از سوی حافظ، فقط در بخش صحت حفظ کسر امتیاز می گردد و داور رشته وقف و ابتدا امتیازی کسر نخواهد نمود.
- ۱۰- داوران وقف و ابتدا و لحن در رشته حفظ، فقط در مواردی که حافظ به صورت اختیاری محلی را برای وقف و ابتدا انتخاب می نماید، از او کسر امتیاز می نمایند و مواردی که حافظ به دلیل فراموشی، وقف یا مکث نموده یا برای تصحیح قسمتی که اشتباه تلاوت شده، ابتدا می نماید را لحاظ نمی نمایند.
- ۱۱- حداقل امتیاز متسابقان در رشته های حفظ در عناوین مختلف (از کل ۲۰۰ نمره) عبارتست از:

•	صحت حفظ	۳۰
•	تجوید	۱۰
•	صوت	۷
•	لحن	۱۰
•	وقف و ابتدا	۵

۱۲- لازم است سؤالات به صورت قرعه و برای هر نفر تمام سؤالات در یک قرعه در نظر گرفته و مطرح شود.
 ۱۳- رعایت عدالت در انتخاب سؤال از جهت مکان شروع آیه در صفحه، انتقال تلاوت به صفحه بعد، تعداد سطور و... ضروری می باشد.

۱۴- لازم است عبارت ابتدایی هر سؤال به میزانی که برای حافظ قابل تشخیص باشد تلاوت گردد.

۱۵- در صورت اتمام سؤال در خلال آیه، تلاوت حافظ در اولین مورد وقف، قطع می گردد.

۱۶- در اشتباهات مربوط به کلمه، کلمات و آیات، داور هادی تنها یک بار تذکر داده و در صورت عدم تصحیح توسط حافظ، مورد مربوطه را تصحیح نموده و حداکثر امتیاز آن بخش را از حافظ کسر می نماید.
 * تبصره: در اشتباهات مربوط به حروف و حرکات، تذکر داور لازم نمی باشد. مگر اینکه در جابجائی حروف، ریشه کلمه تغییر یابد.

۱۷- برای تذکر اشتباهات حافظ در کلمه و عبارت، داور هادی تا قبل از کلمه یا عبارت اشتباه را تلاوت می نماید.

۱۸- در صورت مکث حافظ، داور هادی نباید عبارت قبل از مکث را تلاوت نماید و در صورت تکرار داور، در قسمت تکرار کسر امتیاز خواهد شد.

۱۹- چنانچه حافظ در اثنای تلاوت هر سؤال بیش از ۲۰ امتیاز را از دست دهد تلاوت او قطع شده و امتیاز مربوط به صحت حفظ آن سؤال، به طور کامل از وی کسر خواهد شد.

۲۰- از هر حافظ کل، بعد از اتمام تلاوت، سه سؤال حدود ۱/۵ سطری از ۵ جزء سوم قرآن کریم و از حافظین ۱۵ جزء ۶، سه سوال حدود ۵/۵ اسطری از سه جزء دوم محفوظات او، بعمل خواهد آمد.

هر سؤال ۱۰ نمره خواهد داشت. جمعا ۳۰ نمره

تذکر: جمع نمرات رشته حفظ حداکثر ۲۳۰ می باشد.

(تجوید ۳۵، وقف و ابتدا ۱۵، صوت ۲۰، لحن ۳۰، صحت حفظ ۱۰۰ و پاسخ به سه سؤال مفهیمی ۳۰)

۲۱- حافظ باید ترجمه یا مفهوم سؤالات را پاسخ دهد.

تذکر ۱: لازم است حافظ ترجمه و یا مفهوم محورهای مختلف آیه و یا عبارت حدود ۱/۵ سطری را بگوید.

تذکر ۲: در صورتی که حافظ نتواند ترجمه و یا مفهوم عبارت را بصورت کامل بیان نماید داور باید بصورت زیر نمره کسر نماید.

مانند: سوره توبه آیه ۳۲

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

يُرِيدُونَ	أَنْ	نُورَ	اللَّهِ	بِأَفْوَاهِهِمْ	وَيَأْبَى	اللَّهُ	إِلَّا	أَنْ	يُتِمَّ	نُورَهُ	وَلَوْ	كَرِهَ	الْكَافِرُونَ
می خواهند	که	نور	خدا را	به دهان های خود	و نمی خواهد	خدا	مگر	اینکه کامل کند	نور خود را	اگر چه	خوش ندارند	کافران	

محور های اصلی:

- ۱- میل دشمنان برای نابودی نور خدا(اسلام).
- ۲- خدا نور(دین) خود را کامل می کند اگرچه کافران از آن ناخشنود باشند.

در صورتی که شرکت کننده به نکات ۲ گانه فوق به طور کامل و صحیح اشاره کند کل ۱۰ نمره را اخذ می کند.

در صورتی که شرکت کننده هر یک از بخش ۲ گانه فوق را توضیح ندهد ۵ نمره از ۱۰ نمره او کسر و در صورتی که هر بخش را ناقص توضیح دهد، نیمی از ۵ نمره از او کسر خواهد شد. (یعنی ۲/۵ نمره)
 اگر آیات دیگر دارای ۳ و یا ۴ و یا ۵ بخش اصلی و عمده باشد نحوه پاسخگویی و امتیازدهی همانند نمونه فوق می باشد. مثلا ، مانند آیه زیر که دارای ۳ محور اصلی و عمده می باشد ، هر محور ۱/۶۶ امتیاز دارد و اگر هر موضوع و محور اصلی را ناقص توضیح دهد نیمی از ۱/۶۶ نمره از شرکت کننده کسر می شود . (یعنی به ازای هر پاسخ ناقص ۰/۸۳ نمره کسر می گردد)

سوره انعام آیه ۱۴۷

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رُبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَ لَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ

فَإِنْ	كَذَّبُوكَ	فَقُلْ	رُبُّكُمْ	ذُو رَحْمَةٍ	وَاسِعَةٍ	وَ لَا يُرَدُّ	بَأْسُهُ	عَنِ	الْقَوْمِ	الْمُجْرِمِينَ
پس اگر	دروغگو	پس بگو	پروردگار شما	دارای رحمتی	گسترده است	و بازگردانده نمی شود	کیفر او	از	گروه	گناهکاران

محور های اصلی:

- ۱- تکذیب پیامبر توسط دشمنان.
- ۲- پروردگار دارای رحمت گسترده است.
- ۳- گناهکاران در عذاب الهی خواهند بود.

تجوید (تحقیق و ترتیل)

(۳۵ امتیاز)

این بخش شامل دو قسمت: «تجوید قرائت» و «فصاحت قرائت» است.

الف) تجوید قرائت

موارد کسر ۳ امتیاز:

- ۱- حذف، اضافه و تبدیل نمودن صداها به یکدیگر؛ مانند: تبدیل فتحه به کسره.
 - ۲- تبدیل صداها کوتاه به صداها کشیده و بالعکس، هم‌چنین خطا در صله هاء ضمیر؛ مانند: تبدیل «أناهم» به «آناهم»، «جاءو» به «جاء»، و «منه» به «منهو».
 - ۳- حذف و اضافه نمودن تشدید و تنوین.
* تبصره ۱: اختلال در تشدید به تشخیص داور حداکثر تا ۲ امتیاز کسر خواهد شد.
 - ۴- وصل به سکون و وقف به حرکت. (رعایت نکردن وقف به اسکان یا ابدال).
 - ۵- حذف یا اضافه نمودن حرف.
 - ۶- حذف، اضافه نمودن یا جا به جا خواندن کلمه.
* تبصره ۲: چنانچه قاری بیش از یک کلمه (اعم از عبارت، آیه یا سطر) را حذف یا اضافه نماید موجب کسر ۴ امتیاز خواهد شد.
 - * تبصره ۳: چنانچه قاری کمتر از حد تعیین شده تلاوت نماید، به ازای هر سطر ۳ امتیاز کسر می‌شود و چنانچه بیش از حد تعیین شده تلاوت کند، به ازای هر سطر ۲ امتیاز کسر می‌شود. در هر حال حداکثر کسر امتیاز این تبصره ۴ امتیاز است.
 - * تبصره ۴: در تمام موارد مذکور، در صورت اصلاح پیش از تجدید نفس، فقط ۱ امتیاز کسر می‌شود.
 - * تبصره ۵: تکرار یک خطا در تمام موارد مذکور، موجب کسر مجدد امتیاز به همان میزان خواهد شد.
 - * تبصره ۶: در رشته‌های حفظ از هیچ‌کدام از بندهای ۱ تا ۶ مذکور و تبصره‌های آن، امتیازی توسط داور تجوید کسر نمی‌شود.
- موارد کسر ۲ امتیاز:
- ۷- تبدیل کامل مخارج حروف یا صفات ممیز؛ مانند: تبدیل «س» به «ث» یا «ط» به «ت» و نظایر آن.
* تبصره ۷: در صورت اصلاح فوری بدون تجدید نفس، ۱ امتیاز و در صورت تکرار غلط، ۲ امتیاز دیگر کسر خواهد شد.

* تبصره ۸: در صورت ادای ناقص موارد بند ۷ حداکثر ۱ امتیاز کسر خواهد شد.

* تبصره ۹: نهایت سقف کسر امتیاز برای هر حرف در موارد بند ۷ در طول تلاوت حداکثر ۴ امتیاز خواهد بود.

* تبصره ۱۰: نقص در صفت یا مخرج حروف متجانس که مربوط به اشکال ماندگار در دستگاه تکلم می‌باشد، به تشخیص داور موجب کسر ۲ تا ۳ امتیاز خواهد شد. مانند اشکال در صفت صغیر در حروف (س)، (ص) و (ز) که مجموعاً موجب کسر امتیاز مورد اشاره برای هر یک از حروف می‌باشد.
موارد کسر ۱ امتیاز:

۸- عدم رعایت هریک از نکات و قواعد تجویدی؛ مانند: شدت، رخوت، قلقله، لین، تفخیم، ترقیق، اظهار، ادغام، اقلاب، اخفاء، غنّه، مد، اماله، تسهیل، سکت و نظایر آن.

* تبصره ۱۱: در صورت اجتماع بیش از یک قاعده در یک مورد، هر کدام جداگانه محاسبه می‌گردد؛ مانند: تفخیم الف مدی و مد آن در کلمه «قَبَائِل».

* تبصره ۱۲: رعایت ناقص موارد یاد شده از جمله توازن مقدار غنّه‌ها و مدها، کیفیت اخفاء و سایر قواعد در هر مورد، با توجه به میزان نقص موجب کسره ۰/۵ تا ۰/۷۵ امتیاز خواهد شد.

* تبصره ۱۳: در صورت تکرار هریک از موارد فوق، به ازای هر مورد و برای هر حرف، حداکثر ۳ امتیاز کسر خواهد شد. به عنوان مثال عدم رعایت مکرر قلقله در هریک از حروف آن، به طور جداگانه موجب کسر امتیاز تا سقف ۳ نمره برای آن حرف خواهد شد.

۹- تداخل غیرمتعارف یا افراطی در تلفظ دو حرف مجاور بنا به تشخیص داور؛

مانند: تداخل تلفظ «ع» در «م» در کلمه «یعملون» یا تداخل تلفظ «ع» در «ل» در کلمه «نعلن».

۱۰- اختلال ناخواسته در تلفظ الفاظ قرآن از جمله لکنت، تپق، آب جستگی در گلو موجب کسر ۱ امتیاز می‌شود.

* تبصره ۱۴: در صورت عدم اصلاح، طبق موارد مذکور در آیین‌نامه، متناسب با نوع خطای حاصله، از امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند این که در اثر تپق، حرکتی تغییر کند یا حرفی به حرف دیگر تبدیل شود.

(ب) فصاحت قرائت:

منظور از فصاحت در قرائت قرآن کریم، تلفظ واضح حروف و حرکات بر اساس لهجه خالص عربی، بدون تکلف و به دور از گنگی و نامفهومی می‌باشد.

موارد کسر امتیاز:

۱۱- اختلال کلی و عمومی در تلفظ ممتاز و روان حروف از حیث:

۱- ۱۱ - مخارج، صفات و احکام حروف

۱۱-۲ - تکلف یا سستی در رعایت مخارج، صفات و احکام حروف

۱۱-۳ - زیادت و نقصان در مکث بر حروف ساکن و مشدد و در تکیه‌ها (حداکثر ۳ امتیاز)

۱۲- اختلال در تلفظ ممتاز حرکات کوتاه و کشیده، نقص در کیفیت تلفظ حرکات بر اساس لهجه فصیح عربی از جمله لزوم تبعیت تمام حرکات از تفخیم و ترقیق حرف مربوط و نیز نقصان و زیادت در کشش صداهای کوتاه و کشیده (حداکثر ۳ امتیاز)

۱۳- اختلال در سرعت متناسب ادای حروف و حرکات در طول تلاوت (تند و کند خواندن یا اسراع و ایطاء برخی از کلمات و عبارات و عدم رعایت توازن سرعت ادای حروف و حرکات در طول تلاوت که در مجموع موجب خلل در کیفیت «ترتیل» تلاوت می‌گردد.) (حداکثر ۱ امتیاز)

* نکته: در بند ۱۱ کسر امتیاز به طور کلی و در بندهای ۱۲ و ۱۳، کسر امتیاز به طور موردی و به ازای هر مورد اختلال ۰/۲۵ امتیاز کسر می‌گردد.

* تبصره ۱۵: داور تجوید برای هر یک از سؤالات حافظ، نمره کامل را به صورت جداگانه منظور نموده و نمره نهایی حافظ در این بخش معدل نمرات مذکور خواهد بود.

وقف و ابتدا

(۱۵ امتیاز)

* تذکر: سقف نمره امتیاز ۱۴ بوده و ۱ امتیاز برای رعایت بهترین موارد وقف، ابتدا و وصل در تلاوت و همچنین اجتناب از تکلف و داشتن طول نفس منظور می‌گردد.

۱- عبور از عبارات کامل چنانچه موجب ایهام خلاف مراد یا درهم ریختگی معنا گردد، موجب کسر ۱/۵ امتیاز می‌شود (وقف لازم)؛ مانند: عبور از عبارت «فأمن له لوط» و وصل آن به «وقال انی مهاجر الی ربی» (عنکبوت: ۲۶) و عبور از عبارت «فلا یحزنک قولهم» و وصل آن به «انا نعلم ما یسرون و ما یعلنون» (یس: ۷۶).

۲- عبور از عبارات کاملی که اولویت وقف دارد، حسب مورد چنانچه موجب ایهام ضعیف شود، موجب کسر ۰/۵ تا ۱ امتیاز می‌شود؛ مانند: عبور از عبارت «انک لرسول الله» و وصل آن به «والله یعلم انک لرسوله» (منافقون: ۱) و عبور از عبارت «غر هؤلاء دینهم» و وصل آن به «و من یتوکل علی الله» (انفال: ۴۹).

۳- عبور از محل وقف بیان - که مصداق وقف حسن باشد - حسب مورد، موجب کسر ۰/۵ تا ۱ امتیاز می‌شود؛ مانند عبور از عبارت «فلها النصف» و وصل آن به «و لابیة لکل واحد» (نساء: ۱۱) و عبور از عبارت «و تعزروه و توقروه» و وصل آن به «و تسبحوه بکره» (فتح: ۹) بنا بر یک نظر تفسیری.

۴- وقف بر عباراتی که کمال معنای آنها در جملات بعدی یافت می‌گردد، جایز بوده و ابتدا از مابعد آنها صحیح است ولی چنانچه حسب مورد، اولویت وقف یا وصل وجود داشته باشد، ترک این اولویت موجب کسر ۰/۵ امتیاز می‌گردد.

* تبصره ۱: در مورد ابتدا از مابعد وقف مرخص، امتیازی کسر نمی‌شود.

۵- وقف یا ابتدای قبیح ناقص موجب کسر ۱ امتیاز می‌شود.

۶- وقف یا ابتدای قبیح مغیر معنا موجب کسر ۲ امتیاز می‌شود.

۷- وقف یا ابتدای اقبیح موجب کسر ۳ امتیاز می‌شود.

* تبصره ۲: در صورتی که قاری به لحاظ بی توجهی، از محل وقف مناسب عبور کرده و در محل با اولویت وقف کمتر، وقف قبیح یا اقبیح وقف نماید - ولو به خاطر کمبود نفس باشد - وقف او اضطراری محسوب نشده و مطابق بندهای ۵، ۶ و ۷ امتیاز کسر می‌شود.

۸- در مورد وقف اضطراری به دلیل عطسه، سرفه و کمی نفس (غیر از تبصره فوق) امتیازی کسر نمی‌شود.

۹- نفس کشیدن در غیر محل وقف (نفس مخفی یا آشکار) موجب کسر ۳ امتیاز در هر مورد می‌شود.

۱۰- عبور از فواصل آیات:

• چنانچه معنای نامناسب ایجاد کند، موجب کسر ۱ امتیاز می‌شود.

• چنانچه مغیر معنا باشد، موجب کسر ۲ امتیاز می‌شود.

• چنانچه معنای کفرآمیز ایجاد کند، موجب کسر ۳ امتیاز می‌شود.

۱۱- چنانچه قاری از محل وقف عبور کرده و در محل ضعیف وقف نماید، عدول محسوب می‌شود و در هر

مورد ۰/۵ تا ۱ امتیاز کسر می‌گردد.

۱۲- تکرار بدون دلیل هر بخش از آیه در یک نفس موجب کسر ۰/۵ امتیاز می‌شود.

* تبصره ۶: اگر تکرار برای اصلاح لحن جلی (از قبیل اغلاط اعرابی) باشد، موجب کسر امتیاز نخواهد

شد.

* تبصره ۷: این بند در خصوص مسابقات رشته‌های حفظ از سوی داور وقف و ابتدا اعمال نخواهد شد و

داور حسن حفظ کسر امتیاز می‌نماید.

* تبصره ۸: داور وقف و ابتدا برای هریک از سوالات حافظ، نمره کامل را به صورت جداگانه منظور نموده

و نمره نهایی حافظ در این بخش معدل نمرات مذکور خواهد بود.

صوت (۲۰ امتیاز)

الف) ضوابط و معیارها:

۱- طنین

۵ امتیاز

زیبایی، دلپذیر بودن، ملاحظت و تأثیر صوت در مستمع در تمام حالات و طبقات صوت از معیارهای مثبت است.

خیشومی بودن نامطلوب، زنگ نازیبا، خف شدید یا ته چاهی، گرفتگی و خش نامطلوب دائمی از معیارهای منفی این بند می‌باشد.

۲- انعطاف

۴ امتیاز

سلامت و کیفیت انتقال‌ها در تمام طبقات صوت مورد نظر است.

* تبصره ۱: امتیاز این بند در رشته‌های ترتیل و حفظ ۵ امتیاز است.

۳- مساحت

۵ امتیاز

سلامت آن در تمام حالات و طبقات مورد نظر است و امتیاز آن به شرح زیر تقسیم می‌شود:

۳-۱- از درجه شروع تا یک اکتا و معادل ۱/۵ امتیاز.

۳-۲- از درجه شروع تا ۱/۵ اکتا و معادل ۳ امتیاز.

۳-۳- از درجه شروع تا دو اکتا و معادل ۵ امتیاز.

* تبصره ۲: امتیاز این بند در رشته‌های ترتیل و حفظ ۳ امتیاز است.

۴- شدت (قوت)

۲ امتیاز

در ارزیابی شدت، توجه به پتانسیل ذاتی صدا فارغ از عوامل تقویت کننده صوت (مانند آمپلی فایر و...) مورد تأکید می‌باشد.

* تبصره ۳: امتیاز این بند در رشته‌های ترتیل و حفظ ۳ امتیاز است.

۵- تحریر

۲ امتیاز

در این بند مواردی مانند: نوع، سرعت اجرا و قدرت کنترل تحریرها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. امتیاز این بند باید با توجه به میزان استفاده از تحریرها در مجموعه تلاوت برای قاری درج گردد.

۶- استفاده مطلوب و هنرمندانه از صوت

۲ امتیاز

(ب) موارد کسر امتیاز:

اضطراب، لرزش، خش، گرفتگی، رگه دار شدن دائمی و مقطعی، خلط، جیغ، خروسی شدن، پرش یا ناله در هنگام وقف، شهیق و زفیر و هر مورد اشکال صوتی از این قبیل، مشمول این بند می‌گردد و بسته به تشخیص داور برای هر مورد از ۰/۵ تا ۱ امتیاز منفی در نظر گرفته می‌شود.

* تذکر ۱: خروج از ردیف صدا (ناکوکی) و نامطلوب بودن تحریرها از مواردی است که در بخش لحن کسر خواهد شد.

* تذکر ۲: کم و زیاد شدن و افت قدرت صدا به صورت غیرمتعارف و نازیبا با استفاده از ولوم مذکور در بند ۶ فرق داشته و موجب کسر امتیاز بسته به نظر داور از ۰/۵ تا ۱ امتیاز می‌باشد.

* تذکر ۳: در مواردی که اشکال ایجاد شده از ابتدا تا انتهای تلاوت ادامه داشته باشد حداکثر تا سقف ۲ امتیاز در آن مورد خاص کسر خواهد شد.

* تبصره ۴: داور صوت برای هر یک از سؤالات حافظ، نمره کامل را به صورت جداگانه منظور نموده و نمره نهایی حافظ در این بخش معدل نمرات مذکور خواهد بود.

لحن

ترتیل	تحقیق	الف) ضوابط و معیارها:
(۳۰ امتیاز)	(۳۵ امتیاز)	
۴ امتیاز	۴ امتیاز	۱. تنوع ردیف‌های لحنی و پرده‌های مورد استفاده (متناسب با مدت تلاوت)
۴ امتیاز	۲ امتیاز	۲. تنظیم و توزیع آهنگ‌ها بر متن و به ویژه پایان عبارات (اندازه‌گیری)
۴ امتیاز	۴ امتیاز	۳. رعایت تکیه‌های صوتی یا نبر صحیح کلمات
----	۲ امتیاز	۴. آرایه فرود زیبا و منطقی در مقام و محدوده پرده شروع تلاوت
۱۰ امتیاز	جمع: ۸ امتیاز	۵. حزن، جاذبه و زیبایی نغمات و پرده‌ها
		شامل موارد زیر:
۲/۵ امتیاز	۲ امتیاز	● میزان تأثیر بر مستمعین
۲/۵ امتیاز	۲ امتیاز	● استفاده از ردیف‌های جذاب، زیبا و بدیع
۲/۵ امتیاز	۲ امتیاز	● به کارگیری تحریرهای فنی و زیبا
۲/۵ امتیاز	۲ امتیاز	● جاذبه پرده‌های مورد استفاده در طبقات مختلف صوت
۶ امتیاز	۶ امتیاز	۶. قدرت تنغیم (پردازش نغمات)
-----	۹ امتیاز	۷. القای معانی و مفاهیم آیات با استفاده از مهارت لحنی (لحن الاداء)
۲ امتیاز	-----	۸. «انتخاب سرعت مناسب

ب) موارد کسر امتیاز:

۱. ناهمگونی ردیف‌ها (افتادن یا بالا رفتن پرده‌ها) هر مورد از ۱ تا ۲ امتیاز منفی
۲. تقلید محض در سبک حداکثر تا ۲ امتیاز منفی
- تبصره ۱: برای متسابقین رشته‌های ترتیل و حفظ، این مورد، موجب کسر حداکثر ۱ امتیاز منفی می‌شود
۳. ناهمگونی و ناهماهنگی صوت و لحن حداکثر تا ۱ امتیاز منفی
۴. خروج از مقام یا نغمه و یا انتقال ناهمگون هر مورد از ۱ تا ۲ امتیاز منفی
۵. استفاده از نغمات غیر متعارف و نامتناسب با سُئون تلاوت حداکثر تا ۳ امتیاز منفی
۶. خروج از ردیف صدا (ناکوکی) هر مورد ۰/۲۵ امتیاز منفی
۷. نامطلوب بودن تحریرها (لغزش و سرخوردگی) هر مورد ۰/۲۵ امتیاز منفی
۸. تکلف و فشار در اجرای نغمات هر مورد ۰/۵ امتیاز منفی
- تبصره ۲: برای متسابقین رشته‌های ترتیل و حفظ، این مورد، موجب کسر حداکثر ۱ امتیاز منفی می‌شود
۹. عدم رعایت عرفی مکث بین آیات هر مورد ۰/۵ امتیاز منفی
- تبصره ۳: برای متسابقین رشته‌های حفظ، این مورد، موجب کسر امتیاز نمی‌شود
۱۰. عدم توازن در سرعت تلاوت هر مورد ۰/۵ امتیاز منفی
۱۱. تکرار بی‌مورد و ملال‌آور ردیف‌ها هر مورد ۰/۵ امتیاز منفی
۱۲. شروع تلاوت در پرده غیر متعارف ۲/۵ امتیاز
۱۳. عدم انتخاب پرده مناسب ۱ تا ۲ امتیاز منفی
- تبصره ۴: این بند فقط برای متسابقین رشته‌های ترتیل و حفظ اعمال می‌شود.
- تبصره ۵: داور لحن برای هر یک از سؤالات حافظ، نمره کامل را به صورت جداگانه منظور نموده و نمره نهایی حافظ در این بخش معدل نمرات مذکور خواهد بود

صحت حفظ

(۱۰۰ امتیاز)

۱- اشتباه در حرکات و حروف (شامل حذف، اضافه و تغییر):

چنانچه حافظ خود فوراً تصحیح کند ۵/۰ نمره و در غیر این صورت ۱ نمره از وی کسر خواهد شد.

تبصره ۱: تنها در موارد خاص، داور پس از اولین وقف مورد اشتباه را تصحیح و اعلام می نماید.

تبصره ۲: منظور از حرف در این بخش، حروف الفبا می باشد و کلماتی نظیر: ما، عن، من که در دستور زبان عربی حرف تلقی می شوند را شامل نمی شود.

تبصره ۳: اگر در جایجایی حروف ریشه کلمه تغییر یابد، کسر نمره در بخش کلمه صورت می پذیرد؛ مثلاً کلمه «یعلمون» «یعملون» خوانده شود.

۲- اشتباه در یک کلمه (شامل حذف، اضافه، جایجایی و تغییر):

چنانچه حافظ فوراً تصحیح کند ۱ نمره و اگر با تذکر داور تصحیح کند ۲ نمره و در صورت عدم تصحیح ۳ نمره از وی کسر خواهد شد.

تبصره ۴: کلماتی که در قرآن کریم به صورت ترکیبی از حروف و کلمه یا دو یا چند کلمه آمده، با توجه به رسم الخط، یک کلمه محسوب می گردد؛ مانند: فلیقاتل، فسیکفیکهم

تبصره ۵: هر یک از حروف مقطعه (الم، ال، و....) یک کلمه محسوب شده و اختلال در کل یا بعضی از حروف آن، موجب کسر نمره در ستون اشتباه در کلمه می گردد.

۳- اشتباه در کلمات (شامل: حذف، اضافه، جایجایی و تغییر):

چنانچه حافظ فوراً تصحیح کند ۵/۱ نمره و اگر با تذکر داور تصحیح کند ۵/۲ نمره و در صورت عدم تصحیح، ۴ نمره از وی کسر خواهد شد.

تبصره ۶: منظور از کلمات، عبارتی بیش از یک کلمه است.

تبصره ۷: «بسمله» در ابتدای سوره ها در حکم عبارت است.

۴- عدم رعایت ترتیب آیات و جایجایی آنها:

اگر جافتادگی در حد یک آیه باشد یا انتقال به آیه مشابه یا از آیه مشابه باشد و حافظ فوراً تصحیح کند ۲ نمره، اگر با تذکر داور تصحیح شود ۳ نمره و در صورت عدم تصحیح ۵/۴ نمره کسر می شود.

اگر جافتادگی بیش از یک آیه باشد و حافظ فوراً تصحیح کند ۵/۲ نمره، اگر با تذکر داور تصحیح کند ۵/۳ نمره و در صورت عدم تصحیح ۵ نمره کسر می شود.

تبصره ۸: منظور از انتقال به آیه یا آیات دیگر فقط در مورد ابتدای آیات بوده و در صورت ایجاد اشتباه در خلال آیه، انتقال محسوب نشده و در ستون کلمات کسر امتیاز خواهد شد.
 تبصره ۹: در کسر امتیازات، آیات کمتر از یک سطر در حکم عبارات هستند.
 تبصره ۱۰: چنانچه آیات کوتاه جا افتاده، بیش از یک سطر باشد انتقال به دور محسوب می‌گردد.
 تبصره ۱۱: اگر حافظ، یک آیه بیش از یک سطر را تلاوت نکند و داور تمام آیه را به او کمک کند، به ازای هر سطر ۴ نمره کسر می‌شود.

۵- مکث و تکرار:

اگر شرکت کننده بیش از حد متعارف مکث نماید یا عبارتی را برای یادآوری حداکثر تا دو بار تکرار نموده و به تلاوت آیه ادامه دهد، برای هر مکث و هر تکرار، ۰/۵ نمره از وی کسر می‌شود.
 تبصره ۱۲: اگر شرکت کننده پس از مکث یا دو بار تکرار، موفق به ادامه تلاوت نشود، داور مساعدت نموده و علاوه بر کسر نمره مکث و تکرار، حسب نوع کمک، نمره منفی برای حافظ در نظر گرفته می‌شود.
 تبصره ۱۳: اگر در ابتدای تلاوت و طرح سؤال توسط داور، حافظ سؤال را تشخیص نداده و از داور برای تشخیص سؤال درخواست تکرار نماید و یا در حین تلاوت از داور در رابطه با قسمت خوانده شده، تأیید بگیرد یا نام سوره، شماره صفحه یا شماره آیه را از داور بپرسد به ازای هر مورد، ۰/۵ نمره از حافظ کسر خواهد شد.

تبصره ۱۴: در ارتباط با سؤالاتی که از ابتدای سوره آغاز می‌شود، داور تنها به ذکر نام سوره اکتفا نموده و ابتدای سوره را قرائت نمی‌کند.

تبصره ۱۵: اگر حافظ پس از طرح سؤال توسط داور، قرائت خود را شروع نماید و سپس از داور بخواهد که مجدداً سؤال را برای وی تکرار کند، در این صورت کسر امتیاز در ستون کلمات انجام خواهد شد.

تبصره ۱۶: اگر برگشت حافظ برای یادآوری قسمت بعد، بیش از یک جمله باشد به ازای هر نفس قرائت از قبل، ۰/۵ نمره از وی کسر خواهد شد.

تبصره ۱۷: اگر حافظ پس از مکث، موفق به تلاوت عبارت یا آیه نگردد، در صورت امکان داور هادی ابتدا کلمه اول را تذکر داده و در صورت تلاوت حافظ، در ستون کلمه، و در صورت عدم یادآوری، عبارت را تلاوت نموده و در ستون کلمات کسر امتیاز می‌نماید.

تبصره ۱۸: چنانچه حافظ پس از اشتباه و تذکر داور، مرتکب اشتباه دیگری در تلاوت همان قسمت شود، صرفاً اشتباه اول ملاک کسر امتیاز بوده و در ستون عدم تصحیح همان مورد، لحاظ می‌گردد.